

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

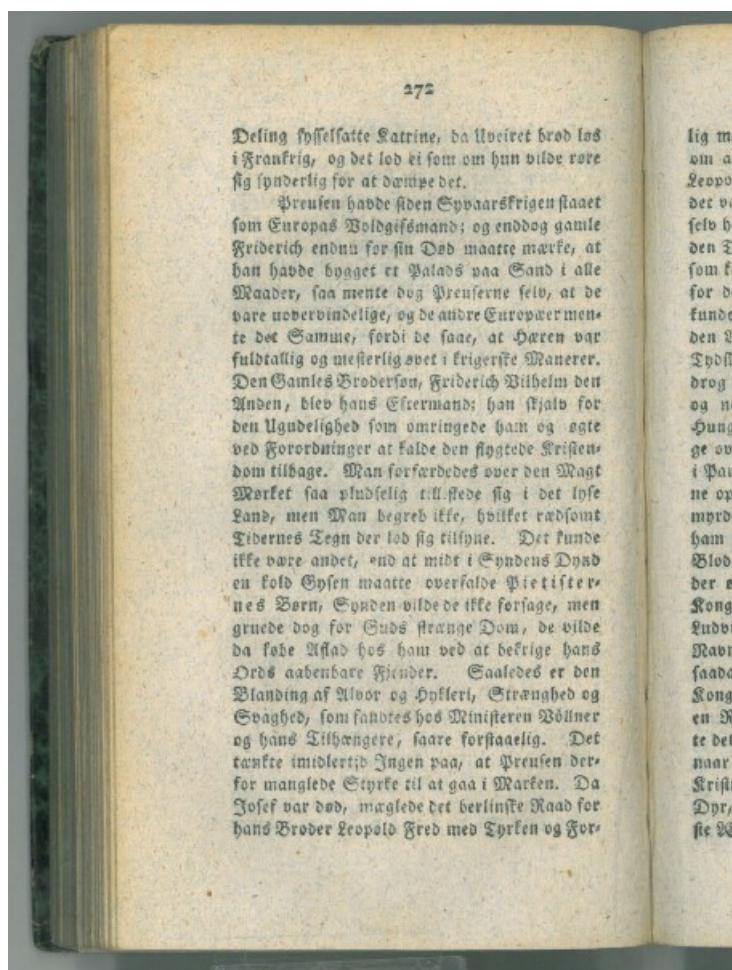
Titel: Udrag fra Kort Begreb af Verdens Krønike i Sammenhæng

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 272. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1812_189-txt-shoot-idm7643/facsimile.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

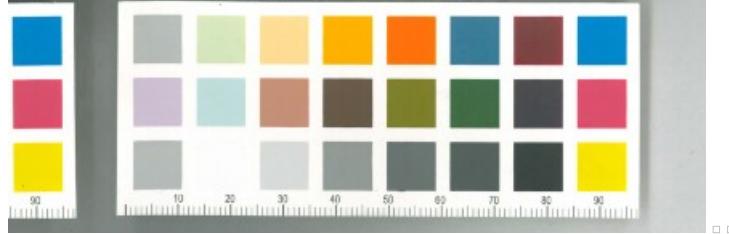
lig m
om a
Leopo
det vi
selv h
den E
som h
for d
funde
den E
Tydli
drog
og n
Hung
ge ob
i Par
ne op
myrd
ham
Blod
der o
Kong
Ludvi
Raab
saado
Kong
en R
te det
naar
Krist
Dyr
fe W

od los
e rote
fnaet
gamle
ke, at
i alle
at de
rmens
n var
ner,
m den
v for
ogte
risens
Mage
t lyse
dsomt
funde
Dynd
ster
men
vilde
hans
e den
ied og
blinner
Det
i der
Da
ad for
i For-

lig med Belgierne, og raadslag berpaa med ham om at forandre Liffstanden i Frankrig. Dog, Leopold var fredelig, og hoo veed, hvor lange det var blevet ved Ord, der som ei i de Granste selv havde erklaret krig. Dicke beherste espaa den Tid af de tosledeste Frihedsprædikantere som kaldte sig Jakobiner og var Hovedsmænd for den parisiske Pobel; og Anledning til Krig funder ikke fantes, da Leopolds Son, Branden Auden tilhod de Udvandrede at rusle sig i Sydland. En Hær af Østerriger og Preuse drog nu med store Ord ind i det forvirrede Land, og naaede Hovedstadens Mabolag; men af Hunger, Sygdom og Kravet dreves den tilbage over Rhinen. Under dette Hjemtag foregik i Paris gruelige Oprith, i det den af Jakobinerne ophørsede Pobel stormede Kongens Palads, myrdede hans tro Sønner og indspærrede ham i Tempeltaarnet med Dronning og Born. Blod beskyldede Gaderne, hvævelste Utholigheder øvedes under rørende latter, de henførne Kongers Sis spredtes i Lusten, den affatte Ludvig maatte paa Rettersedet undgæde sit Navn, sit Høfs og Hossets Synder. Under saadanne Værsker plantedes Frihedsørter, alt Kongedom forbandedes og Frankrig kaldtes en Republik. De kommende Slægter skal agte det for en los Tale og endda grue stortig, naar de læse, at et Folk, som nys kaldte sig Kristne, soer saaledes frem som et glubende Dyr, lukkede Kirkerne, bespottede Gud, oploste Ægtefælabet, og tilbad en Skøge under Gott.

S

nnstens Maan. Samtiden saaet det Meste uden Gyser, thi den maatte i de fordreide Træk dog kende sig selv, og for sin egen Daarlighed, var den blindere end nogen Old. Alle Franks riges Indbyggere varer imidlertid ingenlunde tilfreds med det Parisiske Uvæsen; mod Nord vest i Vendeeet knurrede Man høit, og gred endelig til Vaaben for Konge og Gudsarkelser, Girondisterne eller Folkes Huldmagtige fra de sydvestlige Egne oploftede ogsaa Rosken, mens de maatte bøde med Livet, og Herredommen kom i Haanden paa Robespierre, et Uhyre, der i mange Dage forsjener Maan af den ny Tids Nero. Nu blev Ludvig havnet, hver Mand, som havde nogen Anseelse enten ved Gebrist eller Rigdom eller Stjæleevner, agtede Tyrannen for sin Giende, og i Tuisindtal faldt Hovederne daglig under Mordoxen, den saafaldeste Gvillotine, som ved Siden af Frihedstræet plantedes i hver Stad og vandede med Blod dett torre Rødder. Kryat og Lyst til at dese de franske Lande forenede Europas Hyrster; Storbritannien, Spanien, Holland, Neapel og Sardinien tiltraadte Korbundet mod Frankrig, og ligesom dette Lande Konge var den første en retkardig Bansstraaf rammede, saa blev det og her, at den sidstegang glimtede over Gudsforængteres Jfer. Det ulukkelige Land syntes bestikket til, ved Undergang, at forknyde Verden Guds Domme; indvortes Blodblad og Borgerkrig og til Venge kun Paspir, som Beddelen maatte templer, udvortes

talrige
sier
hung
famme
stah,
bleve
drede.
Oplys
hadde
ge ind
ste Læ
de den
dertry
Tarde
varet.
var h
nen ju
bart,
var nr
rejst si
maatti
og str
Hvo si
te dril
fart e
de do
Dad e
derlig
Goll
og lig
hosied
vilde d

uden
Træk
lighed.
Frank
lunde
Nord
eb en
rkelse,
fra de
, men
ommet
Uphyr
en ny
hver
en ved
agtede
I falde
aaafald
straet
Blo
at dele
priser;
Mea
et mod
te var
mmede,
limede
ysfalte
gang;
bortes
un Pa
bortes

talige Fjender, som efter den engelske Minis
ter William Pitts Raad vilde beleire og ud
hungre Riget som en Stad, og mod disse en
sammenløbet Har uden synnerlig Krigsred
skab, uden Gold og dagligt Brod. Alligevel
bleve Frankerne sejerrige, og al Jordens foruns
drede uden at betanke sig. Den uhydige
Oplystning, med hvilket Naun Man i Paris
havde adlet Vantro og Nøgæslosched, var løn
ge instruktet til de større Stader i den frans
ke Læsverden, og i sin hele Aflærlighed næa
de den aldrig Landfolket i de fierne Egne; Uns
derrykkelse og Udsuelse havde nød døsé til
Carvelighed og ved den var megen Størke be
varet. Ugegylighed for det Suddommelige
var hos den vanlundige Almoe almændelig,
men just dersor var det Jordiske dem ret dyres
hart; Adelens og Geistlighedensunge Ræ
var nys lostet af deres Makter, og det saa de
rejst som Banner for de fremmede Hære; vel
maatte de opglodes ved Friheden's Tryllelyd
og stride for deres Land som deres Himmel.
Hvo som ei grebtes af Friheden's Spindelinat
te drives af Hunger og Rovgerrighed; thi saa
fart end Jordlivet maa være de Vantro, maa
de dog høre det for Livets Lyf, og Brod eller
Død er deres Losen. Havde der været syn
derlig Kristendom og Kraft hos de forbundne
Folk, da maatte Krigen være blevet et Kortstog;
og ligesom de fortvivlede Muselmanend fordun
hosledes med Frankernes Sværd, saaledes
vilde disses hedenje Etmand nu blevet faldet;

S 2

□ □

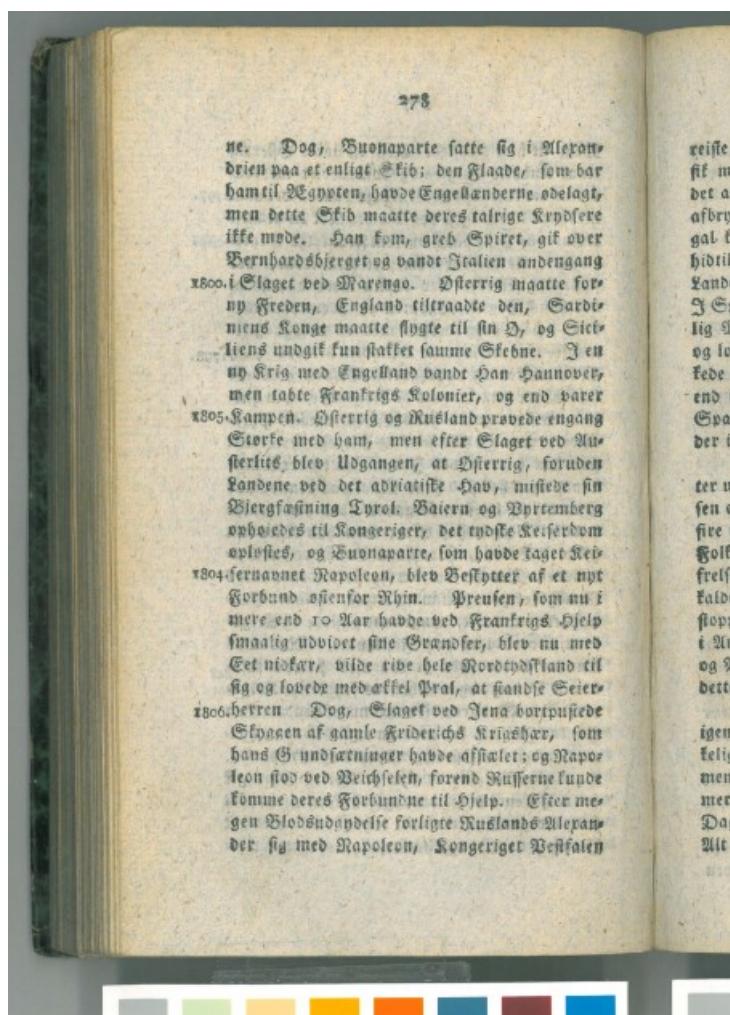
men saa var det ei. Paa Østerrigerne nærsede Soldaterne sig kun uviligt drive i Slaadeden, og Krigshedens Herolde modtages med aaben Arme i Belgien, Holland og Italien. Preus 1795. sen og Spanien sluttede Fred i Basel, Holstein, som forlod sin Arveslatholder, Belgien og Piemont var i Frankernes Hold, og Intet tykkes megtigt til at dømme mod den rivende Strom; men nu vendte sig Bladet. Robespierres Gru omhed og de franske Hæres Udsætter havde opladt Hollenes Øine, Frankerne selv varre blevne lidt ædru, og da nu deres Land var i Sikkerhed, ønskede de at leve og nyde Krigsheden i Fred. Kun de Herstende i Paris anstrengte Krig for ikke at tage No og Herredom, naar de toiletose Skærer kom tilbage, men under saadan Omstændigheder blebe Frankerne slægne baade i Tyskland og Italien af de tapre Østerriger, og for disse Erkehertug Karl maatte selv den krigsforslængte Moreau vige. Med Frankernes Bedrifter havde det da udentvivl været forbi, dersom ei En af de fiedlene Mand, der synes at beherske Sjælene og fød Eidernes Lob, var fremgangen: det var Kor 1798. stianeren Napoleon Bonaparte. Hans Navn er paa de Umhyndiges Tunge og hons Jordet i frist sie Minde, kun Esteriden kan give ham hans Estermale, men Kroniken behover ikke at sege for hans Ibhukommelse, thi Sagn skal løbe gennem Slægterne om dette Guds vidunderlige Redskab. At han opnude en modlos Hær og stod selv hold i Idien paa Slagets

Dag, til at del af nu sh re. Engels sidste ved h fra. maal. Man han i ve m mide stod Land. Hav. Lunde hjem dens. Maas naps. Iuen. Hat. kom redi. Pou pe. Hai seie. selvo. Ger.

Daa, at han angstede Wien og nabo Østerrig til at ombytte Belgien og Lombardiet med en del af det kulfastede Benediks' rante, der maa 1797 nu synes lidet; men dog var det nok til at hafte Europa's sine paa ham, som Frankrigs Økspengel. At det var ham, ei Frankerne, der sidste gang seirede, blev endnu mere aabenbart ved hans Dog til Egypten og Hemkomst derfra. Han drog derhen med en udsgt Hermaaste for at indcage Ostindien; trods Pest 1798. Mamelukker og uopregnelig Besær erobrede han Egypten, medens de Dogterde, han havde med sig, under hans Skold maalte Pyramider, speide Mumier og Hieroglyfer. Alt stod han seirrig ved Indgangen til det hellige Land; men her stod hans Maal paa denne Side Havet, og ligesaa forgaves som den hellige Ludvig beslejede han Acre; men han vistes hjem til Europa, hvor hans Hane var en Verdensdel. Det lod som om Hysterne, eller deres Raadgivere, droge Nanden frtere, saasnat Buonaparte var borte, Engeland vistede og Krigslen udbrød igen paa fastlandet. Ruslands Katrine havde endt sit Lev med Polens fuldkomne Deling; og et af hendes frystelige Krigsredskaber, Suvarov, sendtes nu af hendes Son Poul til Italien, for med en rysisk Her at holde Herrerne af Østerrig, Neapel og Sardinien. Han overfoer Landet som et Uvoir, Karl gik seirrig frem i Thostland, og Frankerne, som af et selvraadigt Direktorium beheredes med et Jernspis i en Drengehand, synes igen forlor-

reiste sig besten for Elben, Sachsens Kurfyrste
fik med Kongenavnet det præussiske Polen, og
det afgjordes i Tilsit, at hele Pommerns Stude 1807.
afbryde Alt Samkunst med England. Portugal
kom i Napoleons Hånd, da dets Kyrke
hertil England's Stattholder i sine europæiske
Lande, stortede i samme Egenstædt til Brasilien.
I Spanien twistede Fader og Son paa Stamme-
lig Maade, Napoleon kalte dem til Bayonne 1808.
og lod dem afsætte sig Kronen, hvilken han stem-
fede sin Broder, hidtil Neapels Konge; dog
end strid ved Englands Hjælp de opstandne
Spanier, og fik, som engang deres Liv, vor-
der i det mindste deres Død.

Dette er Området af Napoleons Bedrif-
ter udenlands i et Aartende, det næste Preu-
sen er falder, det frygtelige Rusland træmmet,
fire ræddne Kongestole saagdt som omvæltedes;
Holkene have seet, at deres Afsudet ei kunne
frelse dem, og med Christiens hårde Ord
kalder Gud paa sine vildfarende Born, som
stoppede Dret for hans milde Faderstemme; ja
i Amerika berebdes en Tilslugt for Kristendom
og Videnskaber, hvis Europas Folk end eিপা
dette sidste Bue vil ombende sig til Herren;

Den udvortes Gudsstjengste har Napoleon
igen oprettet i Frankrig, og den udvortes Skif-
kelighed har han forsøgt at lade tilbage ved Lovez
men Troen kan han ikke give sit Gott, og kom-
mer den ikke tilbage, kan selv han overleve den
Dag, da Kraftens Lovninger ere fortørrede.
Alt for Revolutionen dyrkedes med Over lun-

1808-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-20100-20101-20102-20103-20104-20105-20106-20107-20108-20109-20110-20111-20112-20113-20114-20115-20116-20117-20118-20119-20120-20121-20122-20123-20124-20125-20126-20127-20128-20129-20130-20131-20132-20133-20134-20135-20136-20137-20138-20139-20140-20141-20142-20143-20144-20145-20146-20147-20148-20149-20150-20151-20152-20153-20154-20155-20156-20157-20158-20159-20160-20161-20162-20163-20164-20165-20166-20167-20168-20169-201610-201611-201612-201613-201614-201615-201616-201617-201618-201619-201620-201621-201622-201623-201624-201625-201626-201627-201628-201629-201630-201631-201632-201633-201634-201635-201636-201637-201638-201639-201640-201641-201642-201643-201644-201645-201646-201647-201648-201649-201650-201651-201652-201653-201654-201655-201656-201657-201658-201659-201660-201661-201662-201663-201664-201665-201666-201667-201668-201669-201670-201671-201672-201673-201674-201675-201676-201677-201678-201679-201680-201681-201682-201683-201684-201685-201686-201687-201688-201689-201690-201691-201692-201693-201694-201695-201696-201697-201698-201699-2016100-2016101-2016102-2016103-2016104-2016105-2016106-2016107-2016108-2016109-2016110-2016111-2016112-2016113-2016114-2016115-2016116-2016117-2016118-2016119-20161100-20161101-20161102-20161103-20161104-20161105-20161106-20161107-20161108-20161109-20161110-20161111-20161112-20161113-20161114-20161115-20161116-20161117-20161118-20161119-201611100-201611101-201611102-201611103-201611104-201611105-201611106-201611107-201611108-201611109-201611110-201611111-201611112-201611113-201611114-201611115-201611116-201611117-201611118-201611119-2016111100-2016111101-2016111102-2016111103-2016111104-2016111105-2016111106-2016111107-2016111108-2016111109-2016111110-2016111111-2016111112-2016111113-2016111114-2016111115-2016111116-2016111117-2016111118-2016111119-20161111100-20161111101-20161111102-20161111103-20161111104-20161111105-20161111106-20161111107-20161111108-20161111109-20161111110-20161111111-20161111112-20161111113-20161111114-20161111115-20161111116-20161111117-20161111118-20161111119-201611111100-201611111101-201611111102-201611111103-201611111104-201611111105-201611111106-201611111107-201611111108-201611111109-201611111110-201611111111-201611111112-201611111113-201611111114-201611111115-201611111116-201611111117-201611111118-201611111119-2016111111100-2016111111101-2016111111102-2016111111103-2016111111104-2016111111105-2016111111106-2016111111107-2016111111108-2016111111109-2016111111110-2016111111111-2016111111112-2016111111113-2016111111114-2016111111115-2016111111116-2016111111117-2016111111118-2016111111119-20161111111100-20161111111101-20161111111102-20161111111103-20161111111104-20161111111105-20161111111106-20161111111107-20161111111108-20161111111109-20161111111110-20161111111111-20161111111112-20161111111113-20161111111114-20161111111115-20161111111116-20161111111117-20161111111118-20161111111119-201611111111100-201611111111101-201611111111102-201611111111103-201611111111104-201611111111105-201611111111106-201611111111107-201611111111108-201611111111109-201611111111110-201611111111111-201611111111112-201611111111113-201611111111114-201611111111115-201611111111116-201611111111117-201611111111118-201611111111119-2016111111111100-2016111111111101-2016111111111102-2016111111111103-2016111111111104-2016111111111105-2016111111111106-2016111111111107-2016111111111108-2016111111111109-2016111111111110-2016111111111111-2016111111111112-2016111111111113-2016111111111114-2016111111111115-2016111111111116-2016111111111117-2016111111111118-2016111111111119-20161111111111100-20161111111111101-20161111111111102-20161111111111103-20161111111111104-20161111111111105-20161111111111106-20161111111111107-20161111111111108-20161111111111109-20161111111111110-20161111111111111-20161111111111112-20161111111111113-20161111111111114-20161111111111115-20161111111111116-20161111111111117-20161111111111118-20161111111111119-201611111111111100-201611111111111101-201611111111111102-201611111111111103-201611111111111104-201611111111111105-201611111111111106-201611111111111107-201611111111111108-201611111111111109-201611111111111110-201611111111111111-201611111111111112-201611111111111113-201611111111111114-201611111111111115-201611111111111116-201611111111111117-201611111111111118-201611111111111119-2016111111111111100-2016111111111111101-2016111111111111102-2016111111111111103-2016111111111111104-2016111111111111105-2016111111111111106-2016111111111111107-2016111111111111108-2016111111111111109-2016111111111111110-2016111111111111111-2016111111111111112-2016111111111111113-2016111111111111114-2016111111111111115-2016111111111111116-2016111111111111117-2016111111111111118-2016111111111111119-20161111111111111100-20161111111111111101-20161111111111111102-20161111111111111103-20161111111111111104-20161111111111111105-20161111111111111106-20161111111111111107-20161111111111111108-20161111111111111109-20161111111111111110-20161111111111111111-20161111111111111112-20161111111111111113-20161111111111111114-20161111111111111115-20161111111111111116-20161111111111111117-20161111111111111118-20161111111111111119-201611111111111111100-201611111111111111101-201611111111111111102-201611111111111111103-201611111111111111104-201611111111111111105-201611111111111111106-201611111111111111107-201611111111111111108-201611111111111111109-201611111111111111110-201611111111111111111-201611111111111111112-201611111111111111113-201611111111111111114-201611111111111111115-201611111111111111116-201611111111111111117-201611111111111111118-201611111111111111119-2016111111111111111100-2016111111111111111101-2016111111111111111102-2016111111111111111103-2016111111111111111104-2016111111111111111105-2016111111111111111106-2016111111111111111107-2016111111111111111108-2016111111111111111109-2016111111111111111110-2016111111111111111111-2016111111111111111112-2016111111111111111113-2016111111111111111114-2016111111111111111115-2016111111111111111116-2016111111111111111117-2016111111111111111118-2016111111111111111119-20161111111111111111100-20161111111111111111101-20161111111111111111102-20161111111111111111103-20161111111111111111104-20161111111111111111105-20161111111111111111106-20161111111111111111107-20161111111111111111108-20161111111111111111109-20161111111111111111110-20161111111111111111111-20161111111111111111112-20161111111111111111113-20161111111111111111114-20161111111111111111115-20161111111111111111116-20161111111111111111117-20161111111111111111118-20161111111111111111119-201611111111111111111100-201611111111111111111101-201611111111111111111102-201611111111111111111103-201611111111111111111104-201611111111111111111105-201611111111111111111106-201611111111111111111107-201611111111111111111108-201611111111111111111109-201611111111111111111110-201611111111111111111111-201611111111111111111112-201611111111111111111113-201611111111111111111114-201611111111111111111115-201611111111111111111116-201611111111111111111117-201611111111111111111118-201611111111111111111119-2016111111111111111111100-2016111111111111111111101-2016111111111111111111102-2016111111111111111111103-2016111111111111111111104-2016111111111111111111105-2016111111111111111111106-2016111111111111111111107-2016111111111111111111108-2016111111111111111111109-2016111111111111111111110-2016111111111111111111111-2016111111111111111111112-2016111111111111111111113-2016111111111111111111114-2016111111111111111111115-2016111111111111111111116-2016111111111111111111117-2016111111111111111111118-2016111111111111111111119-20161111111111111111111100-20161111111111111111111101-20161111111111111111111102-20161111111111111111111103-20161111111111111111111104-20161111111111111111111105-20161111111111111111111106-20161111111111111111111107-20161111111111111111111108-20161111111111111111111109-20161111111111111111111110-20161111111111111111111111-20161111111111111111111112-20161111111111111111111113-20161111111111111111111114-20161111111111111111111115-20161111111111111111111116-20161111111111111111111117-20161111111111111111111118-20161111111111111111111119-201611111111111111111111100-201611111111111111111111101-201611111111111111111111102-201611111111111111111111103-201611111111111111111111104-201611111111111111111111105-201611111111111111111111106-201611111111111111111111107-201611111111111111111111108-201611111111111111111111109-201611111111111111111111110-201611111111111111111111111-201611111111111111111111112-201611111111111111111111113-201611111111111111111111114-201611111111111111111111115-201611111111111111111111116-201611111111111111111111117-201611111111111111111111118-201611111111111111111111119-2016111111111111111111111100-2016111111111111111111111101-2016111111111111111111111102-2016111111111111111111111103-2016111111111111111111111104-2016111111111111111111111105-2016111111111111111111111106-2016111111111111111111111107-2016111111111111111111111108-2016111111111111111111111109-2016111111111111111111111110-2016111111111111111111111111-2016111111111111111111111112-201611111111